

Dobrote, katere smo prejeli od Nemcev.

Márica II.

imeniten slovenski govornik je dejal nekdanj v javnem govoru, da je Germanija velika zver, katera ima truplo tam gore v nemškem 'rajhu', tace in rep steza pa po slovenskej zemlji, noter dol do Jadranskega morja. Ali ni to imenitna definicija?

Marsikateri si bo njej na hvalo lahko tolmačil javkanje germanskih otrok, kajti mi »nehvaležni« Slovani smo začeli stopati na dolge tace njihove matere, katera čuti, da ne more več vztrajati in da mora počasi krčiti noge in rep proti truplu, kakor jež, kateri se tem bolj krči in oboroža s svojimi bodicami, čim hujša mu preti opasnost. Ali pa ni ta opasnost, v katerej divjajo Nemci proti nam zgolj fantom, dete domišljije in stremljenja po gospodovalnosti čez slovanske narodnosti? Kaj pa hočemo mi? Nič drugega nego svoje pravice na tem ozemlju, kjer bivamo sedaj! Jednakopravnost je naše geslo, jednakopravnost za vse narode in prav ta jim ne gre v glavo, pa zakaj? Hm, po evangeliju njihovega šovinizma smo manj vreden narod nego Nemci, češ, saj vse, kar smo in kar imamo, smo prejeli po njihovej milosti, brez njih sploh ne bi bili to, kar smo dandanes. Res, res velikodušna milost in človekoljubje! Stoletja in stoletja nas tlačijo in mečejo nam polena pod noge, jemaje nam to, kar je naše po božjih in človeških pravicah in vsiljuje nam svojo kulturo, v katerej bi se bili potopili že davno in davno brez sledu, ako nam ne bi pomagal Oni, ki je maščevalec vseh krivic in ne bi krepil žilavosti naših mišic.

Skrajni čas je bil, da smo se začeli dramiti, kajti voda tuje kulture nam teče že v grlo in nas zaliva od vseh strani, sedaj pa, ko »Mi vstajamo« v poslednjem trenutku, »nehvaležno« otresavaje jarem njihove milosti, sedaj ko išče svojih pravic zavedajoči se suženj, kateri je stoletja vzdihoval v njihovih okovih, napenjajo vse sile, da bi ga pahnili nazaj v verige. To je kultura, ista kultura, katerej se moramo zahvaliti, da smo povsod zadnji, to je dobrotá nemških rok. Ampak tega ne morem in ne morem umeti; ako imamo vse od Nemcev, torej to, kar oni sami, zakaj ne bi bili že prav radi tega toliko vredni kakor oni sami. Loči nas jezik, le ta razloček naj še pade in potem bomo tako veliki, kakor so oni. Oh, zaslepljeni Izrael in ti ne vidiš, kakšna sreča te išče! Zakaj se toliko boriš proti drugej dobroti, katero ti vsiljuje tvoj bahati sosed, to so nemške šole!

Koliko slavnih slovanskih mož nam je odtujila ta negativna dobrota in premnogo slovansko ime leskeče se v vencu nemških velmóž!

Najveljavniši pedagogi so se zjediniли že davno v mnenju, da je vzgoja jedino vspešna na podlagi materinskega jezika in koliko časa smo morali moledovati, predno so se nam podelile kot miloščina slovenske šole. Koliko tisočev in tisočev dece pa ne uživa te dobrote, odtujevaje se narodu svojemu po tujih šolah. In pa naše dvojezične šole! Vedno se očita, da slovensko šolstvo ne doseza tako sijajnih uspehov, kakor nemško. Celó naravno, kajti nemška šola peča se izključno s predmeti ljudske šole v materinščini, na naših šolah se pa krati ves poduk na ljubo drugemu deželnemu jeziku, kateri se že mora vtepati učencem, ki še niso prekoračili desetega leta in ko še ne znajo pravilno rabiti materinskega jezika. Dočim se sme buditi v nemškeji deci domoljubje z besedoj in pesmijoj, kakor je n. pr. »Mein deutsches Vaterland«, »Ich bin ein deutscher Knabe«, Bog ne daj, da bi se pelo po naših šolah »Hej Slovenci« ali pa »Slovenec sem« i. t. d.*) Nemške šole opletajo se povodom šolskih praznikov s hrastovimi venci, otroci si pripenjajo hrastovo listje na klobuk in nedrije, na majniške izlete tekajo s frankfurtaricami, a gorje, ako bi se v slovenskih šolah uporabila za to lipa in pa slovenska trobojnica! Joj, to bi bila demonstracija, to panslavizem in kamenje bi v nas metali iz nasprotnega tabora. Poglejmo naše šolske knjige! Zastopani so častno v njih vsi narodi začensí s klasičnimi, a o Slovencih in Slovanih v obče je le tu pa tam kakšna drobtinica. Razkosane nas hočejo imeti, zato pa nas varujejo skrbno, da bi se ne zavedali kot panoge mogočnega slovanskega debla.

Koliko otrok nam je požrl prusko-nemški šulferajn in še danes zida svoje »trdnjave« v čisto slovenskih krajih, čeprav se mu že, hvala Bogu, slabo godi, ker se prosti narod zaveda in noče več pošiljati svojih otrok v tiste nemške šole, nemških otrok pa itak ni toliko po naših krajih, da bi se splačala taka šola za nje. Za našo deco so pa te šole v pravem pomenu mučilnice, ne pa učilnice. Taka bi bila torej ta dobrota, žalibog pa imamo še več takih!

Kdo je stoletja in stoletja izkoriščal in še izkorišča našo zemljo, bogato na podzemskih zakladih? V tujih rokah so fužine in tvornice, Slovenec pa naj si šteje v posebno srečo, če dobi pri podjetniku službo, kajti nemški gospod si nabavi nevadno nemških delavcev, razširjaje i tem potom idejo »All' Deutschlands«. Tam, kjer bi lahko

*) Zato pa se naj v slovenskih obiteljih tem bolj goji domača pesem in beseda. — (Op. pis.)

bil Slovenec-domačin gospodar na svojih tleh, mora gledati, kako ga nemška kultura prezira kot manj vrednega, potiskaje ga v — kot. Slovanov denar je jednakopraven, dà, a on sam se prezira in je brez pravic in brez zaščitja!

Laž.

<p>Lastni duši lažem često, Da pred taboj jaz bežim, Da v oči ti zopet zreti Noč in dan se jaz bojim.</p>	<p>In po dolgi vasi begam Vsa nemirna sem in tja — A ne strah — drvi me dalje, Vleče sila me srca. —</p>
---	---

Dalje, dalje, kjer zasije
 Spet pogled mi tvoj krasan,
 Ah, za njim, moj ljubec, begam,
 Spejem ves ta božji dan.

Kristina.

Hudi grad.

Piše Milan Sanjár.

(Dalje).

VII.

Cema je krila Golino. Z mrakom se je tudi privalil vihar s temnimi oblaki, da se ni videlo nikamor. Zdaj in zdaj je naporno vzdihnil veter preko gozdovja, da je zašumelo in zavrelo po gosto zapletenem vejevji, kakor v nemirnem morskem vodovji, kadar prihaja vihar. Zazibali so se tedaj gozdni velikani in otresli nabrano mokroto v debelo mahovje pod seboj. Ni ena zvezda ni sijala na samotno domovje.

V stranskem poslopji, kjer so imeli posli svoja ležišča, je že davno vse zaspalo. Iz gospodarjeve sobe pa je sijala skozi temnozeleno zagrinjala motna svitloba v deževje, podobna iz primerne daljave mirno stoječi večji.